

Grundläggande granskning avseende kommunstyrelsen för sin egen verksamhet och nämnder

Rapport
Håbo kommun

KPMG AB

2025-03-20

Antal sidor 23

Håbo kommun

Grundläggande granskning avseende kommunstyrelsen och nämnder

2025-03-20

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Bakgrund	4
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	4
2.2	Revisionskriterier	5
2.3	Metod	5
3	Resultat av granskningen	6
3.1	Kommunstyrelsen	6
3.2	Barn- och utbildningsnämnden	9
3.3	Bygg- och miljönämnden	12
3.4	Socialnämnden	14
3.5	Vård- och omsorgsnämnden	16
3.6	Den gemensamma lönenämnden	19

1 Sammanfattning

KPMG har fått i uppdrag av de förtroendevalda revisorerna att genomföra en grundläggande granskning av kommunstyrelsens egen verksamhet och nämnderna, samt den gemensamma lönenämnden. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

Syftet med den grundläggande granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen för sin egen verksamhet, nämnderna samt den gemensamma lönenämnden på en övergripande nivå har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och intern kontroll av verksamheten.

Vår sammanfattande bedömning är att:

- **barn- och utbildningsnämnden och bygg- och miljönämndens ledning, styrning, uppföljning och kontroll delvis har varit tillräckligt tillfredsställande. Den gemensamma lönenämndens ledning, styrning, uppföljning och kontroll bedöms delvis ha varit tillräckligt tillfredsställande.**
- **kommunstyrelsen för sin egen verksamhet, vård- och omsorgsnämnden och socialnämndens ledning, styrning, uppföljning och kontroll har inte varit tillräckligt tillfredsställande.**

Vi bedömer att:

- kommunstyrelsen för sin egen verksamhet och nämndernas måluppfyllelse delvis varit tillfredsställande med undantag av socialnämndens måluppfyllelse som i allt väsentligt varit tillfredsställande.
- kommunstyrelsen för sin egen verksamhet och nämnderna, med undantag för barn- och utbildningsnämnden, bygg och miljönämnden, inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att anpassa verksamhet och ekonomi till fastlagd budget. Vi bedömer att den gemensamma lönenämnden i allt väsentligt har vidtagit åtgärder för att anpassa verksamhet och ekonomi till fastlagd budget.
- kommunstyrelsen för sin egen verksamhet, nämnderna samt den gemensamma lönenämnden, har ett system för att säkerställa en tillräcklig intern kontroll. Socialnämndens uppföljning av årets interna kontroller påvisar stora avvikelser. Vissa av kommunstyrelsens interna kontroller påvisar även stora avvikelser.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen och nämnderna att fortsatt säkerställa att verksamhet och ekonomi följer beslutad mål och budget.

2 Bakgrund

KPMG har fått i uppdrag av de förtroendevalda revisorerna att genomföra en grundläggande granskning av kommunstyrelsen och nämnderna, samt den gemensamma lönenämnden. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

Enligt kommunallagen (KL 12 kap 1§) ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområde. Grundläggande granskning genomförs årligen av kommunstyrelsen och nämnder. Den är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser och ska ge underlag för att bedöma nämndernas styrning, uppföljning och interna kontroll för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan.

Granskningen avser kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden, bygg- och miljönämnden, socialnämnden, vård- och omsorgsnämnden, samt den gemensamma lönenämnden tillsammans med Trosa kommun och Salems kommun.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Syftet med den grundläggande granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen för den egna verksamheten, nämnderna samt den gemensamma lönenämnden på en övergripande nivå har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och intern kontroll av verksamheten. I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- Har kommunstyrelsen för sin egen verksamhet, nämnderna samt den gemensamma lönenämnden säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med kommunfullmäktiges mål och uppdrag?
- Har kommunstyrelsen för sin egen verksamhet, nämnderna samt den gemensamma lönenämnden säkerställt att den får tillräcklig uppföljning och rapportering avseende verksamhetens ekonomi och resultat?
- Har kommunstyrelsen för sin egen verksamhet, nämnderna samt den gemensamma lönenämnden ett system för att säkerställa en god internkontroll?

Den grundläggande granskningen är av översiktlig karaktär och syftar i huvudsak till att ge revisorerna information om kommunstyrelsen för sin egen verksamhet, nämnderna samt den gemensamma lönenämnden har övergripande strukturer för styrning, uppföljning och kontroll.

De bedömningar som görs inom ramen för den grundläggande granskningen baserar sig på de underlag som hämtats in i anslutning till avstämningar som genomförts samt de styr- och uppföljningsdokument som upprättas löpande under året.

Den information som inhämtats inom ramen för den grundläggande granskningen och de bedömningar som framgår av denna rapport, utgör till viss del grund för revisorernas slutliga bedömning av respektive nämnds styrning och uppföljning av fullmäktiges mål, måluppfyllelse samt interna kontroll. Den bedömning som görs i revisionsberättelse och revisionsredogörelse grundar sig sedan i samtliga granskningsinsatser som revisorerna genomfört under året.

Den grundläggande granskningen för den del som avser delårsbokslut och årsbokslut redovisas i särskilda rapporter.

2.2 Revisionskriterier

Revisionskriterier är de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens slutsatser och bedömningar. Revisionskriterier i denna granskning utgörs av:

- Kommunallag (2017:725)
- Budget 2024, Plan 2025–2026, KF 2023-11-13 §183
- Internkontrollreglemente, KF 2024-02-26 §23
- Övriga tillämpningsbara styrdokument

2.3 Metod

Granskning har i huvudsak skett genom dokumentstudier. För kommunstyrelsens egen verksamhet, nämnderna och den gemensamma lönenämnden har vi gått igenom reglementen, verksamhetsberättelser för 2024, internkontrollplaner samt andra relaterade dokument i granskningen.

3 Resultat av granskningen

3.1 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ansvarar för den egna verksamheten där bl.a. samhällsbyggnadsförvaltningen ingår. I nedanstående avsnitt redogörs den grundläggande granskningen avseende kommunstyrelsens egen verksamhet 2024.

Kommunstyrelsens egen verksamhet

3.1.1 Målstyrning

Utvecklingsmål samt måluppföljning för kommunstyrelsen för sin egen verksamheten redogörs i Tabell 1. För 2024 antog kommunstyrelsen 9 egna nämndmål. Fyra bedöms som uppfyllda, fyra bedöms som delvis uppfyllda och ett bedöms som ej uppfyllt.

Tabell 1

Perspektiv	Utvecklingsmål	Måluppföljning
Målgrupp	Kommunstyrelsen ska arbeta för att näringslivet ska uppleva ett gott företagsklimat i Håbo kommun	 Delvis uppfyllt
Målgrupp	Kommunstyrelsens verksamheter ska ha ett bra bemötande och god tillgänglighet	 Uppfyllt
Målgrupp	Kommunstyrelsen ska arbeta för att Håbo ska vara en trygg kommun med ett systematiskt och evidensbaserat brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete	 Uppfyllt
Målgrupp	Håbo kommun skall vara en framstående kultur- och föreningskommun med ett rikt kultur- och föreningsliv för medborgarna	 Delvis uppfyllt
Verksamhet	Kommunstyrelsen ska ha en förmåga att leda vid kris, allvarliga händelser och höjd beredskap	 Uppfyllt

Håbo kommun

Grundläggande granskning avseende kommunstyrelsen och nämnder

2025-03-20

Verksamhet	Håbo kommun ska vara en energieffektiv kommun med energioptimerade lokaler		Uppfyllt
Verksamhet	Kommunstyrelsen ska ha en säker och korrekt informationshantering		Delvis uppfyllt
Medarbetare	Håbo kommun ska erbjuda ett hållbart arbetsliv i en lärande organisation med ett utvecklande ledar- och medarbetarskap		Delvis uppfyllt
Ekonomi	Kommunstyrelsens verksamheter ska ha en ekonomi i balans med budget		Ej Uppfyllt

Bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsens för sin egen verksamhet måluppfyllelse delvis är tillfredsställande.

3.1.2 Ekonomi

Kommunstyrelsen har två förvaltningar i sin organisation, samhällsbyggnadsförvaltningen och kommunledningsförvaltningen.

Kommunstyrelsen inklusive övergripande verksamheter och teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen, redovisar ett utfall om 269,9 miljoner kr för den skattefinansierade verksamheten jämfört med budget om 264,5 miljoner kr. Det sammanlagda underskottet för den skattefinansierade verksamheten gentemot budget är därmed 5,4 miljoner kr.

Kommunstyrelseförvaltningen har ett positivt resultat med 6,1 miljoner kr i överskott.

Det totala underskottet för samhällsbyggnadsförvaltningen jämfört med budget är 1,2 miljoner kr. Underskottet för den skattefinansierade verksamheten är 11,5 miljoner kr. Underskottet återfinns främst hos fastighetsenheten.

Handlingsplaner för ekonomi i balans har redovisats för kommunstyrelsen. Ekonomisk återrapportering har skett månadsvis till kommunstyrelsen.

Bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsen för sin egen verksamhet inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att anpassa verksamhet och ekonomi till fastlagt budget.

3.1.3 Intern kontroll

Kommunstyrelsen beslutade om en internkontrollplan 2024-04-10, §112. Plan innehöll 16 identifierade risker inom 13 olika processer. 17 kontrollmoment beslutades.

I verksamhetsberättelsen redovisades utfall:

- 9 kontroller visade ingen avvikelse
- 4 kontroller visade mindre avvikelse
- 3 kontroller visade stor avvikelse
- 1 kontroll hade inte kunnat genomföras

Kontroller som visade stor avvikelse var:

- Kontroll av dokumentation vid direktupphandling

Kontrollen visade att det har förekommit brister i dokumentationen vid genomförda direktupphandlingar. För att åtgärda det planeras obligatoriska utbildningar för alla berörda verksamheter inom kommunen. Dessutom planeras regelbundna kontroller att genomföras inom ramen för kvalitetsarbete för att säkerställa att verksamheter följer dokumentationskraven och att avvikelser kan identifieras och hanteras.

- Bristande personuppgiftshantering

Kontrollen visade att vissa förteckningar inte är aktuella eller saknas. Enligt Data-skyddsförordningen (artikel 30) är det ett grundläggande krav att registerförteckningar hålls uppdaterade. För att åtgärda det föreslås införandet av ett systemstöd för att samla all uppföljning kring dataskydd och informationssäkerhet.

- Bristande rutiner vid avslutade av behörigheter i system vid avslutande anställning

Vid stickprovskontroll av passerkortsbehörigheter visade det sig att 45 % av de kontrollerade passerkorten för anställda som avslutat sina anställningar fortfarande har åtkomst till kommunens lokaler. Bedömningen är att det här utgör en stor avvikelse. För att åtgärda problemet föreslås åtgärder för att förbättra integrationen mellan kommunens olika system och passerkortssystem, så att behörigheterna automatiskt avslutas när anställningar avslutas. Dessutom föreslås en rutin för inlämning av passerkort som en del av processen för avslut av anställningar.

Bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelse för sin egen verksamhet har ett system för att säkerställa en tillräcklig intern kontroll. Vi konstaterar att vissa av årets interna kontroller påvisat stora avvikelser.

3.1.4 Övrigt

Flera förändringar i den politiska organisationen har beslutats under året. Inför år 2024 överfördes näringslivsfrågor från samhällsbyggnadsavdelningen till kommunledningsförvaltningens tillväxt- och kommunikationsenhet. Vidare upphörde kultur- och fritidsnämnden den 1 januari 2024. Kommunstyrelsen övertog ansvaret för att främja och stimulera ett allsidigt kultur- och fritidsliv och att ansvara för kommunens verksamhet med anledning av att kommunen ingår i Finskt förvaltningsområde.

Från 1 januari övertog samhällsbyggnadsförvaltningen ansvaret för kommunens idrotts-, kultur- och fritidsanläggningar samt utsmyckning av offentliga byggnader och platser samt offentlig konst. Från 1 januari övergick ansvaret för kommunens måltidsverksamhet från samhällsbyggnadsförvaltningen till barn- och utbildningsnämnden respektive vård- och omsorgsnämnden. Från 1 januari övergick ansvaret för geodataverksamheten från bygg- och miljönämnden till samhällsbyggnadsförvaltningen.

3.2 Barn- och utbildningsnämnden

3.2.1 Målstyrning

Barn- och utbildningsnämnden ansvarar för kommunens förskoleverksamhet, pedagogisk omsorg på obekvämtid, öppen förskola, fritidshem, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola, vuxenutbildning, samt barn- och elevhälsa. Inom nämndens ansvarsområde finns även folkbibliotek, kostnadsfri och den kommunala kulturskolan.

Nämnden ansvarar också för skolpliktsbevakning, tillståndsgivning för fristående förskole-/ annan pedagogisk verksamhet och tillsyn av dessa samt också uppföljning och samordning av insatser inom det kommunala aktivitetsansvaret.

I nämndens verksamhetsplan redogörs för följande fem prioriterade utvecklingsområden:

- Stärka ekonomistyrning och budgetefterlevnad på alla nivåer inom BUN
- Stärkt samverkan med socialtjänsten genom tidiga samordnade insatser
- Tillgänglig lärmiljö
- Regional samverkan för planering och dimensionering av gymnasium och vuxenutbildning
- Ny grundskolestruktur

Därtill redogör nämnden för 12 nämndmål med tillhörande delmål. I verksamhetsberättelsen redogörs inte för måluppfyllnaden, utan måluppfyllnaden redovisas i den syste-

Håbo kommun

Grundläggande granskning avseende kommunstyrelsen och nämnder

2025-03-20

matiska kvalitetsarbetets rapporten (SKA-rapporten). Det finns dock flera av nämndmålen som inte redovisas i SKA-rapporten per halvår 2, utan enbart i SKA-rapporten per halvår 1. I tabell 2 redogörs för en sammanställning av målen.

Tabell 2

Nämndmål	Måluppföljning
BUN:s verksamhet bidrar till ökad kunskap om entreprenörskap och företagande	● Uppfyllt
I förskolan får varje barn en utbildning av hög kvalitet som ger barnet goda möjligheter till lek, rörelse, utveckling och lärande samt förbereder för fortsatt utbildning	● Uppfyllt
I förskoleklassen möter alla elever en likvärdig utbildning av hög kvalitet som ger dem goda möjligheter att lära och utvecklas och förbereder dem för fortsatt utbildning	◆ Delvis uppfyllt (redovisas enbart per halvår 1).
I grundskolan möter alla elever en likvärdig utbildning av hög kvalitet som ger dem möjlighet att inhämta och utveckla kunskaper och värden och ger en god grund för fortsatt utbildning.	◆ Delvis uppfyllt
I firtidshemmet möter alla elever en meningsfull fritid och en likvärdig utbildning av hög kvalitet som ger dem goda möjligheter att lära och utvecklas	◆ Delvis uppfyllt (redovisas enbart per halvår 1).
I anpassade grundskolan möter alla elever en likvärdig utbildning av hög kvalitet som ger dem möjlighet att inhämta och utveckla kunskaper och värden och ger en god grund för fortsatt utbildning	● Uppfyllt (redovisas enbart per halvår 1).
I gymnasiskolan möter alla elever en likvärdig utbildning av hög kvalitet som ger dem goda möjligheter att tillägna sig, fördjupa och tillämpa kunskaper och värden samt att få en god grund för yrkesverksamhet, fortsatta studier och ett aktivt deltagande i samhällslivet	◆ Delvis uppfyllt
I anpassade gymnasieskolan möter alla elever en likvärdig utbildning av hög kvalitet som ger dem goda möjligheter att tillägna sig, fördjupa och tillämpa kunskaper och värden samt att få en god grund för yrkesverksamhet, fortsatta studier och ett aktivt deltagande i samhällslivet.	● Uppfyllt (redovisas enbart per halvår 1).
I den kommunala vuxenutbildningen möter alla vuxna elever en likvärdig utbildning av hög kvalitet som ger dem goda möjligheter att utveckla kunskaper, kompetenser och värden samt att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet och få en god grund för fortsatt utbildning	● Uppfyllt (redovisas enbart per halvår 1).
Ekonomiskt resultat i balans med budget	◆ Delvis uppfyllt
Kontinuitetsarbetet följer samhällsutvecklingens behov	◆ Delvis uppfyllt

Bedriver ett systematiskt arbetsmiljöarbete enligt gällande regelverk	 Uppfyllt
---	--

Bedömning

Vi bedömer att måluppfyllelsen delvis är tillfredsställande. Vi noterar att alla mål inte följs upp per helår samt att måluppfyllelse inte redovisas i verksamhetsberättelsen.

3.2.2 Ekonomi

Barn- och utbildningsnämnden redovisar en positiv avvikelse gentemot budget på 2,7 miljoner kr. Jämfört med år 2023 har nettokostnaderna ökat med 1,3 procent. Intäkterna ger ett överskott jämfört med budget på 16,5 miljoner kr. Kostnaderna ger ett underskott jämfört med budget med 13,8 miljoner kr.

Utfallet av de externa intäkterna ger ett överskott jämfört med budget med 16,9 miljoner kr och beror främst på att erhållna statsbidrag samt momsintäkter saknades i budgeten. Kostnader för köp av verksamhet (barn- och elevplatser hos annan huvudman) ger ett överskott med 9,9 miljoner kr jämfört med budget. Överskottet återfinns inom flera verksamheter och beror främst på en volymminskning jämfört med budget. Antalet inskrivna barn och elever har varit färre än budgeterat i samtliga regier under 2024.

Personalkostnader ger ett underskott med 24 miljoner kr (5 procent) jämfört med budget. I underskottet ingår det tillägg på 30 miljoner kr som tillfördes barn- och utbildningsnämndens budget 2024 med syfte att balansera personalkostnadsavvikelserna under genomförandet av effektiviseringsåtgärder år 2024. Av verksamhetsberättelsen framgår dock att flera av personaleffektiviseringarna under 2024 genomfördes först under tredje kvartalet 2024 varför den ekonomiska effekten av dessa effektiviseringar förväntas synas i sin helhet under 2025.

Interna kostnader år 2024 översteg budget med 2,6 miljoner kr.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden vidtagit tillräckliga åtgärder för att anpassa verksamhet och ekonomi till fastlagt budget.

3.2.3 Intern kontroll

Barn och utbildningsnämnden beslutade om en internkontrollplan 2024-03-13, §23. Planen för 2024 innehåller 4 kontroller.

I verksamhetsberättelsen redovisades inte utfallet för den internkontrollen. Resultatet redovisades i SKA-rapporten per halvår 2.

- 3 kontroll visade ingen avvikelse
- 1 kontroller visade avvikelse

Kontroll som visade avvikelse var:

- Personalkostnadsavvikelse

Sammantagen personalbudgetavvikelse 2024 visar på - 22 miljoner kr.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden har ett system för att säkerställa en tillräcklig intern kontroll.

3.2.4 Övrigt

Nämnden har haft ekonomiska utmaningar under de senaste åren. Under 2023 påbörjades ett effektiviseringsarbete med avstamp i budgetåret 2024. 2024 tillfördes barn- och utbildningsnämnden en tillfällig buffert på 30 miljoner kr. Syfte med tillskottet var att balansera personalkostnadsavvikelsena under tiden förvaltningen genomförde planerade effektiviseringsåtgärder. Vidare har nämnden 2024 tillförts 1,3 miljoner kr genom ett statsbidrag. Enligt verksamhetsberättelsen har dessa två åtgärder har tillsammans med nämndens eget effektiviseringsarbete bidragit till nämndens resultat 2024.

Kommunens skolor har under året drabbats av driftstörande fastighetsincidenter som vattenskador, havererade avloppssystem, takläckage. Enligt verksamhetsberättelsen förekommer denna typ av störningar kopplade till fastigheter allt tätare och leder årligen till kraftigt ökande lokalkostnader för kommunens skolverksamheter samtidigt som den pedagogiska lärmiljön försämras.

3.3 Bygg- och miljönämnden

Bygg- och miljönämnden ansvarar för kommunens myndighetsutövning inom byggnadsväsendet, miljöområdet och bostadsanpassningsbidrag.

3.3.1 Målstyrning

Bygg- och miljönämndens utvecklingsmål samt måluppföljning redogörs i Tabell 3.

Tabell 3

Perspektiv	Utvecklingsmål	Måluppföljning
Målgrupp	Bygg- och miljönämnden ska vara tillgängliga och serviceinriktade	 Delvis uppfyllt
Målgrupp	Bygg- och miljönämnden ska bidra till en ökad trygghet i Håbo kommun	 Delvis uppfyllt
Medarbetare	Bygg- och miljönämnden ska erbjuda ett hållbart arbetsliv i en lärande organisation med ett utvecklade ledar- och medarbetarskap	 Delvis uppfyllt
Ekonomi	Bygg- och miljönämnden ska ha en budget i balans	 Uppfyllt

Bedömning

Vi bedömer vidare att nämndens måluppfyllelse delvis är tillfredsställande.

3.3.2 Ekonomi

Bygg- och miljönämnden redovisar sammantaget ett bokslut för år 2024 med överskott gentemot budget om 511 000 kr. Överskottet beror på ökade intäkter i kombination med lägre kostnader för licenser och personal.

I verksamhetsberättelsen framgår det att bygg- och miljönämnden har vidtagit flera åtgärder för att nå ekonomi i balans, bland annat utlåning av personal, beviljad tjänstledighet för en bygglovshandläggare, ingen återbesättning av nämndens sekreterare/ verksamhetsutvecklare och ingen återbesättning av bygglovshandläggare.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden vidtagit tillräckliga åtgärder för att anpassa verksamhet och ekonomi till fastlagt budget.

3.3.3 Intern kontroll

Bygg- och miljönämnden godkände 2023-11-28 § 111 plan för intern kontroll för verksamhetsår 2024. Planen innehöll fem risker och fem kontrollmoment.

Enligt verksamhetsberättelsen har samtliga kontrollmoment i planen genomförts med gott resultat där kontrollerna inte visat några avvikelser.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden har ett system för att säkerställa en tillräcklig intern kontroll.

3.3.4 Övrigt

Under år 2024 beslutades att bygg- och miljönämndens verksamheter omstrukturerades till en bygg- och miljöförvaltning med två avdelningar: bygglovsavdelning och miljöavdelning.

Ekonomi har under 2024 varit i fokus. Risker framåt är kopplade till intäkternas utveckling samt ökade kostnader för bidrag inom bostadsanpassning.

3.4 Socialnämnden

Socialnämnden har det politiska ansvaret för verksamhet inom individ- och familjeomsorgen, mottagande och integration av nyanlända, arbetsmarknadsåtgärder samt verksamhet enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Socialnämnden arbetar med stöd och service samt myndighetsutövning och har ett uttalat ansvar för uppsökande och förebyggande verksamhet.

3.4.1 Målstyrning

Utvecklingsmål samt måluppföljning för nämnden redogörs i Tabell 4. För 2024 antog nämnden 5 egna nämndmål.

Tabell 4

Perspektiv	Utvecklingsmål	Måluppföljning
Målgrupp	Socialnämnden ska tillhandahålla kvalitativa stöd- och serviceinsatser så att medborgarna i Håbo kan tillvarata egna resurser.	 Uppfyllt
Verksamhet	Socialnämnden ska utveckla det trygghetsskapande, förebyggande och hälsofrämjande arbetet.	 Uppfyllt
Medarbetare	Socialnämnden ska erbjuda ett hållbart arbetsliv i en lärande organisation med ett utvecklade ledar- och medarbetskap.	 Uppfyllt
Ekonomi	Socialnämnden ska genom ett proaktivt arbetssätt effektivisera den ekonomiska resursanvändningen.	 Delvis uppfyllt

Bedömning

Vi bedömer att nämndens måluppfyllelse i allt väsentligt är tillfredsställande.

3.4.2 Ekonomi

Underskottet jämfört med budget är 16,2 miljoner kr och beror främst på högre kostnader än budgeterat för placeringar vuxna, unga och barn samt inhyrd personal då rekryteringsläget för socionomer är fortsatt svårt. Underskottet är förbättring jämfört med senaste prognosen vilken prognostiserade ett underskott med 19,3 miljoner kr. Förvaltningen prognostiserade även ett högre underskott i början av året.

Åtgärder för ekonomi i balans presenterades i delårsrapporten per mars 2024 och åtgärderna beslutades av nämnden 2024-04-29 §50. Åtgärder som görs löpande är att vakans hålla personal som inte behövs vid tillfället, skjuta på rekryteringar och säkerställa att vikarier endast tas in där behovet är som störst. Verksamheterna har dragit ned på utbildningar och annan kompetensutveckling som inte anses nödvändig.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att anpassa verksamhet och ekonomi till fastlagd budget.

3.4.3 Intern kontroll

Socialnämnden beslutade om en internkontrollplan 2023-12-13, §122. Nämnden har utifrån upprättad bruttolista identifierat ett flertal områden som ligger till grund för nämndens internkontrollplan 2024. I internkontrollplanen har sex processer inkluderats. Dessa processer är: arkiv- och dokumenthantering, upphandling och avtalshantering, handläggning, dokumentation, systematiskt kvalitetsarbete och delaktighet.

Den genomförda internkontrollen för år 2024 bedömdes påvisa stora avvikelser varav förvaltningen informerade nämnden och kommundirektören i oktober 2024. En fullständig redovisning av genomförd internkontroll återrappoterades till nämnden 2024-12-03 §163. Av återrappotereringen framgår det att stora avvikelser identifierades inom fem kontrollerade processer: handläggning, dokumentation, systematiskt kvalitetsarbete, delaktighet samt upphandling och avtalshantering. Då avvikelser uppmärksammats har åtgärdsplaner tagits fram för avdelningen för stöd till barn, unga och vuxna sam en åtgärdsplan för avdelningen för funktionsstöd.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden har ett system för att säkerställa en tillräcklig intern kontroll. Vi konstaterar att resultaten av årets interna kontroller påvisar stora avvikelser.

3.4.4 Övrigt

Under året har nämnden haft stort fokus på det tidiga och förebyggande arbetet, särskilt till målgruppen barn, unga och deras föräldrar. Den av Socialstyrelsen rekommenderade samverkansmodellen SSPF har implementerats i arbetet kring barn och unga med normbrytande beteende. Den pågående omställningen till ny socialtjänstlag som träder i kraft 1 juli 2025 har påverkat samtliga verksamheter inom förvaltningen och målet har varit att öka och utveckla det trygghetsskapande, förebyggande och hälsofrämjande arbetet inom samtliga verksamheter.

Personalomsättningen har påverkat behovet av inhyrd personal som också är en del i underskottet. Verksamheten har rekryterat flera seniora socialsekreterare under året vilket lett till att situationen bedöms som stabilare inför 2025.

3.5 Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden ansvarar för service, vård och omsorg i ordinärt eller särskilt boende till personer 65 år och äldre, i de fall personerna har behov av sådana insatser på grund av ålder, sjukdom eller nedsatt fysisk funktionsförmåga. I detta ansvarar nämnden för uppgifter enligt socialtjänstlagen samt för det kommunala ansvaret enligt hälso- och sjukvårdslagen. Nämnden ansvarar även för öppna insatser och förebyggande verksamhet för personer 65 år och äldre samt färdtjänst. Nämnden ansvarar även för personal-, ekonomi- och målsättningsfrågor samt utvärdering och utveckling av verksamheten.

3.5.1 Målstyrning

Utvecklingsmål samt måluppföljning för nämnden redogörs i Tabell 5. För 2024 antog nämnden 4 egna nämndmål. Målet avseende att effektivisera den ekonomiska resursanvändningen anses vara delvis uppfyllt då den ekonomiska resursanvändningen förbättrats år 2024 jämfört med år 2023, men det ekonomiska målet med hänvisning till underskottet är inte uppfyllt.

Tabell 5

Perspektiv	Utvecklingsmål	Måluppföljning
Målgrupp	Vård- och omsorgsnämnden ska verka för att de insatser som ges är av god kvalitet med utgångspunkt i den enskildes behov, önskemål och delaktighet, i bred samverkan med andra nämnder, vårdgivare, myndigheter och civilsamhället.	 Delvis uppfyllt
Verksamhet	Vård- och omsorgsnämnden ska utveckla det trygghetsskapande, förebyggande och hälsofrämjande arbetet.	 Uppfyllt
Medarbetare	Vård- och omsorgsnämnden ska erbjuda ett hållbart arbetsliv i en lärande organisation med ett utvecklande ledar- och medarbetarskap	 Delvis uppfyllt
Ekonomi	Vård- och omsorgsnämnden ska genom ett proaktivt arbetssätt effektivisera den ekonomiska resursanvändningen.	 Delvis uppfyllt / ej uppfyllt

Bedömning

Vi bedömer vidare att nämndens måluppfyllelse delvis är tillfredsställande.

3.5.2 Ekonomi

Nämnden redovisar ett underskott jämfört med budget om 28 miljoner kr. Nämnden har 3,6 miljoner kr lägre kostnader jämfört med föregående år.

Nämnden har påverkats av ökade volymer inom samtliga verksamheter. Det är ett ökat behov, ökad vårdtyngd och ökat antal äldre. Under året har antalet medborgare i åldern 80 + ökar med cirka 6%. För en god ekonomisk hushållning under kommande år behöver nämnden ha en ökad produktivitet i verksamheterna och mer skäliga avgifter inom alla områden.

Nämnden beslutade i februari om åtgärder för 14,3 miljoner kr vilket justerades i delårsrapporten i mars till 30,6 miljoner kr.

Underskottet beror främst på högre personalkostnader än budgeterat inom hemtjänst och särskilt boende för äldre (säbo), uppstart av en ny avdelning som inte budgeterats för samt behov av köpta säbo platser. Underskottet för personalkostnader jämfört med

2025-03-20

budget är 21 miljoner kr. Fokusområde för åtgärder för ekonomi i balans kommer att vara personalplanering med hållbara scheman, grundbemanning samt olika arbetsmätt och tid hos brukaren.

Under 2023 har en större genomlysning av hemtjänst och bistånd genomförts av extern granskare. Utifrån denna granskning har en handlingsplan för särskilda förbättrings- och utvecklingsarbeten arbetats fram och åtgärderna är verkställda. Helårseffekt av åtgärderna förväntas synas först år 2025.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att anpassa verksamheten till fastlagd budget.

3.5.3 Intern kontroll

Vård- och omsorgsnämnden beslutade om en internkontrollplan 2023-12-13, §108. I internkontrollplanen har fem processer inkluderats. Dessa processer är: upphandling och avtalshantering, arkiv- och dokumenthantering, dokumentation, systematiskt kvalitetsarbete och delaktighet.

Arbetet med internkontrollen för 2024 återrapporterades till nämnden 2025-01-21 §13. Enligt återrapporteringen bedöms samtliga granskade områden (som tidigare granskats) förbättrat sitt utfall från föregående år tydligt. Vidare framgår det av återrapporteringen att vissa delar av nämndens samlade verksamheter har fortsatt behov av förbättringsarbete men att sammantaget är resultatet för äldreomsorgens verksamheter tillfredsställande. I samband med återrapporteringen har en åtgärdsplan tagits fram med anledning av genomförd internkontroll 2024. I verksamhetsberättelsen återrapporteras även nämndens arbete med internkontroll. Av verksamhetsberättelsen framgår det att samtliga kontroller visar på en viss avvikelse.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden har ett system för att säkerställa en tillräcklig intern kontroll. Vi konstaterar att resultaten av årets interna kontroller påvisar avvikelser.

3.5.4 Övrigt

Fokus för nämnden år 2024 har varit en ekonomi i balans. Nämnden har även implementerat ett nytt verksamhetssystem Pulsen. Vidare har en ny avdelning för särskilt boende öppna under 2024.

En växande befolkning tillsammans med en ökad andel äldre kommer att medföra ett ökat behov av omsorg och hälso- och sjukvård för äldre i Håbo kommun. I Sverige och

i Håbo ökar antalet äldre och yngre snabbare än antalet i yrkesverksam ålder, vilket medför utmaningar för att utföra och finansiera välfärden, eftersom behoven av vård och omsorg ökar samtidigt som skattebasen och tillgången på arbetskraft relativt sett minskar.

3.6 Den gemensamma lönenämnden

Håbo kommun ingår tillsammans med Salem och Trosa kommuner, från och med den 1 januari 2020, i en gemensam lönenämnd. Håbo och Trosa kommuner har ingått i nämnden sedan 1 november 2005. Syftet med nämnden är enligt reglementet¹ att samverka kring löneadministrationen. Håbo kommun är värdkommun och den gemensamma nämnden ingår i kommunens organisation. Utöver vad som följer av lag gäller reglementet, samt ett mellan kommunerna ingånget samverkansavtal för den gemensamma nämnden.

Lönenämnden har sammanträtt vid fem tillfällen under 2024; januari, februari, april, september, oktober

Löneenheten vid Håbo kommun

Löneenheten består av lönechef, samordnare, systemförvaltare, systemadministratör och löneadministratör. I oktober avslutade tidigare lönechef sin anställning och under hösten har en interim lönechef anlitas i avvaktan på rekrytering.

3.6.1 Målstyrning

I verksamhetsplan och budget för 2023–2024 framgår inte uppsatta mål. Av protokoll framgår att nämnden beslutade om mål vid sammanträde i januari 2024. I verksamhetsberättelsen framgår att nämnden har två nämndmål. Resultatet redovisas i tabell 6.

¹ Revideringen antagen av kommunfullmäktige i Håbo kommun 2023-06-12 § 108
Revideringen antagen av kommunfullmäktige i Trosa kommun 2023-06-07 § 53
Revideringen antagen av kommunfullmäktige i Salems kommun 2023-06-15 § 32

Tabell 6

Nämndmål	Måluppföljning
Lönenämnden ska arbeta för ett likvärdigt arbetssätt, servicenivå och rutin för samtliga tre kommuner	 Delvis uppfyllt
Lönenämnden ska stödja ingående kommuner i arbete för att minska kommunernas löneskulder.	 Delvis uppfyllt

Bedömning

Vår bedömning är att nämnden följt upp fastställda mål för 2024. Vi bedömer det som positivt att nämnden inför 2024 arbetat fram nya mål med uppföljningsbara indikatorer. Vi bedömer vidare att nämndens måluppfyllelse delvis är tillfredsställande.

3.6.2 Ekonomi

Den totala kostnaden för lönenämndens verksamhet år 2024 uppgår till 10,2 miljoner kr vilket innebär en negativ avvikelse mot budget med 400 000 kr. Upphandlingen av nytt lönesystem överskred budget med 0,5 miljoner kr på grund av att upphandlingen ökade i omfattning. Överskott inom bland annat personalkostnader bidrog till att det totala underskottet blev 0,4 miljoner kr.

Det totala antalet lönespecifikationer uppgick till 64 097, kostnaden per lönespecifikation uppgår till 159 kr jämfört med budgeterade 152 kr vilket enligt verksamhetsberättelsen beror på de högre kostnaderna för upphandlingen av det nya systemet. Andelen lönespecifikationer per kommun är något förändrad mellan kommunerna vilket påverkar den slutliga kostnadsfördelningen. Håbo och Trosa har en högre andel beräknat och Salem en lägre andel.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden i allt väsentligt vidtagit tillräckliga åtgärder för att anpassa verksamheten till fastlagd budget.

3.6.3 Intern kontroll

Den gemensamma lönenämnden beslutade vid sammanträdet 2024-01-19, §11, om en internkontrollplan. Nämnden har fastställt kontrollmoment som utgår från genomförd

riskvärdering. I internkontrollplanen har kontrollmoment tagits fram till följande tre processer

- Avtalshantering
- Löneskuldshantering
- Semesteruttagshantering

I verksamhetsberättelsen redogörs för resultatet av genomförd internkontroll. Av denna framgår det att internkontrollen enbart visar en mindre avvikelse. Avvikelsen är felaktigt ifyllda anställningsavtal.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden har ett system för att säkerställa en tillräcklig intern kontroll.

3.6.4 Övrigt

Under det första kvartalet år 2025 ska upphandlingen av det nya lönesystemet genomföras. För att klara implementeringsarbetet ska Håbo kommun etablera en projektorganisation som kommer att drivas av en projektledare som ska rekryteras under 2025. Projektorganisationen kommer att bestå av delprojektgrupper med deltagare från alla tre kommuner. Projektet kommer att pågå i ca 18 månader.

Håbo kommun

Grundläggande granskning avseende kommunstyrelsen och nämnder

2025-03-20

Datum som ovan

KPMG AB

Micaela Hedin

Certifierad kommunal revisor

Lisa Lohi

Verksamhetsrevisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.